

คำนำ

การศึกษาเพื่อฟื้นฟูไม้สะเดียวและไม้เถียงในป่าพรุคลองยวน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ที่ต้องการศึกษาปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา แผนการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาได้บางพื้นที่พัฒนาออกเป็น โชนต่างๆ โดยจัดให้ทะเลน้อยอยู่ในโชนพื้นที่ชุ่มน้ำและป่าพรุ ในขณะที่สถานการณ์ของป่าพรุในพื้นที่ได้ กลายเป็นป่าพรุ ไม้เสม็ดที่มีผลต่อความอุดมสมบูรณ์น้อยมาก สัตว์ป่าและสัตว์น้ำหลายชนิดลดจำนวนลงและสูญพันธุ์ ส่งผลต่อวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชน

การฟื้นฟูป่าพรุโดยใช้พันธุ์ไม้ดั้งเดิมจึงเป็นความคิดที่มีความจำเป็น แต่เนื่องจากป่าพรุในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยถูกทำลายมาเป็นเวลานาน การฟื้นฟูจึงต้องทำการทดลองเพื่อสรุปเป็นความรู้ในการฟื้นฟูที่สำคัญต่อไป เนื่องจากไม้สะเดียวและไม้เถียง เป็นไม้ที่มีบทบาทสำคัญในป่าพรุดั้งเดิม จึงได้ทำการศึกษาทดลองปลูกก่อนพันธุ์ไม้ชนิดอื่น

คณะผู้วิจัย

สิงหาคม 2557

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเพื่อฟื้นฟูป่าไม้สะเดียวและไม้เถียงในป่าพรุคลองยวน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตหาดใหญ่ ที่ต้องการศึกษาปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา การศึกษาวิจัยนี้เป็นหนึ่งในหลายโครงการที่ได้รับการสนับสนุนในครั้ง นี้ การดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีก็เพราะความช่วยเหลือของบุคคลหลายท่านกล่าวคือ กลุ่มชาวบ้านผู้มีประสบการณ์ด้านป่าพรุที่เคยมีในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยในอดีต ที่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพันธุ์ไม้ป่าพรุในอดีต กลุ่มประชาชนที่สนใจการปลูกพันธุ์ไม้ป่าพรุ ที่ช่วยในการปลูกและการดูแลหลังการปลูก เจ้าของสัตว์เลี้ยงในพื้นที่ ที่ช่วยดูแลเฝ้าระวังไม่ให้สัตว์เลี้ยงเข้ามากัดกินต้นไม้ที่ปลูก ขอขอบคุณคุณชาย สุวรรณชาติ หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยที่ช่วยประสานงานขอพันธุ์ไม้จากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาประ – บางคราม และขอขอบคุณคุณคุณชนิด หนูยิ้ม หัวหน้าสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดสตูล ที่ช่วยติดต่อขอพันธุ์กล้าไม้ป่าพรุจากศูนย์พัฒนาพิภพทองและการอนุเคราะห์ห้องความรู้ในการปลูกพันธุ์ไม้ป่าพรุ และขอขอบคุณอาจารย์ฉัตร บัวบาน ที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษา ตลอดการดำเนินการศึกษา

คณะผู้วิจัย

สิงหาคม 2557

สารบัญเรื่อง

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
บทคัดย่อ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 การรวบรวมความรู้เกี่ยวกับการปลูกและการฟื้นฟู	4
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย	12
บทที่ 4 ข้อวิจารณ์	20
ภาพกิจกรรม	23

ศูนย์น้ำทะเลสาบสงขลา
www.SongkhlaLake.com

บทคัดย่อ

โครงการศึกษาเพื่อฟื้นฟูไม้สะเดียวและไม้เถียงในพื้นที่ป่าพรุคลองยวน เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อฟื้นฟูพันธุ์ไม้สะเดียวและไม้เถียงในพื้นที่ป่าพรุ เพื่อรวบรวมพันธุ์ไม้ที่เคยมีในป่าพรุ เพื่อศึกษาแนวทางและผลการปลูกไม้สะเดียวและไม้เถียงในพื้นที่พรุและเพื่อสร้างกลุ่มสนใจที่จะดำเนินการปลูกพันธุ์ไม้สะเดียวและไม้เถียง พื้นที่ดำเนินการคือพื้นที่ป่าพรุคลองยวน หมู่ที่ 2 ตำบลพนางตุง กลุ่มประชากรเป้าหมายคือประชาชนที่มีพื้นที่ในป่าในป่าพรุคลองยวน การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสำรวจ การสรุปผลการระดมสมองและการประเมินผลการดำเนินงาน นำผลที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดแล้วสรุปผล โดยมีผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. มีพื้นที่ที่ปลูกพันธุ์ไม้สะเดียวและไม้เถียงในพื้นที่ป่าพรุคลองยวน
2. มีสถานที่รวบรวมพันธุ์ไม้ที่เคยมีในป่าพรุในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย
3. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการปลูกพันธุ์ไม้สะเดียวและไม้เถียงในพื้นที่พรุ
4. เกิดกลุ่มสนใจในการปลูกพันธุ์ไม้สะเดียวและไม้เถียง